

Online vriendschap

Vergelijk jouw online en offline vrienden!

Leerweg

Leerroute: 5, 6, 7
Functioneringsniveau: E5

Vak

Digitale geletterdheid
Rekenen en wiskunde

Leeftijd

8 t/m 10 jaar

Domein

Mediawijsheid

Duur

Ca. 45 min.

Vaardigheden

Communiceren
Sociale vaardigheden
Creatief denken

Deze les

De leerlingen bespreken welke apparaten en apps zij gedurende de dag gebruiken en op welke apps zij contact hebben met hun vrienden. Ze bespreken de verschillen en overeenkomsten tussen hun offline en online vrienden. Door het invullen van een staafdiagram en het tellen van hun online en offline vrienden krijgen ze een overzicht van hun dagelijkse online en offline contacten. Ook krijgen ze zicht op het aantal online vrienden die ze niet in het echt kennen.

Lesopzet

Introductie

10 min.

De leerlingen bespreken welke apps en apparaten ze gebruiken en op welke apps ze contact hebben met anderen. Ze gaan klassikaal in gesprek over welke mensen zij tegenkomen op deze apps: zijn dit allemaal bekenden of ook onbekenden?

Kern

30 min.

De leerlingen bespreken klassikaal de verschillen en overeenkomsten tussen online en offline vrienden. Gedragen zij of hun vrienden zich online anders dan offline? Optioneel zetten ze de verschillen en overeenkomsten in een venndiagram. Door het maken van staagdiagrammen ontdekken ze met hoeveel online en offline vrienden ze dagelijks contact hebben.

Afsluiting

5 min.

De leerlingen kijken terug op de les. Ze bespreken of ze meer contact hebben met hun offline of hun online vrienden. Ze benoemen welke overeenkomsten en verschillen ze ontdekt hebben.

Inhoud van de les

Leerdoelen

De leerlingen leren:

- » welke apparaten en apps zij gebruiken.
- » op welke apps ze contact kunnen hebben met anderen.
- » de verschillen en overeenkomsten tussen online en offline vrienden.
- » hoe ze een staafdiagram kunnen maken en aflezen.
- » waar een venndiagram voor gebruikt kan worden.

Aansluiting curriculum

Deze les sluit aan bij de doelen uit de Leerlijn Digitale Geletterdheid en bij de kerndoelen van de leergebieden:

- » De leerling benoemt verschillen en overeenkomsten tussen online en offline vrienden.
- » De leerling benoemt met welke devices en software hij zelf de hele dag verbonden is.
- » De leerling legt uit dat media en software altijd aanwezig zijn en gebruikt kunnen worden.
- » [LS 16](#): De leerling leert hoeveelheidbegrippen gebruiken en herkennen.

Benodigde voorkennis

Leerlingen weten wat (sociale) media zijn. De lessen [Media Mysterie](#) en [Sociale media](#) kunnen als introductie worden gebruikt op dit begrip. Ze kennen de begrippen online en offline. Ze weten dat je contact met elkaar kunt hebben via verschillende apparaten en apps. Ter opfrissing kunnen leerlingen de vriendschapsverzoeken-quiz in de les [Jij bent vreemd!](#) opnieuw spelen.

Benodigdheden

- ☐ Lesbrief per leerling.
- ☐ Kleurpotloden (groen, oranje, blauw) per leerling.
- ☐ Optioneel: A3 venndiagram geplakt of getekend op het bord.

Voorbereiden

- ☐ Lees de docentenhandleiding goed door.
- ☐ Print de lesbrief per leerling.
- ☐ Leg de kleurpotloden klaar voor elke leerling.
- ☐ Optioneel: Print het venndiagram op A3 of teken het venndiagram op het bord.

Differentiatie

Begeleid de leerlingen meer of minder bij het bedenken van verschillen en overeenkomsten tussen online en offline vrienden afhankelijk van de ervaring van de leerlingen.

De verschillen en overeenkomsten kunnen optioneel klassikaal in een venndiagram gezet worden.

Opdrachten 3 en 4 kunnen aangepast worden door meer of minder apps te gebruiken en door leerlingen hun aantal vrienden te laten uitrekenen of te tellen.

Begeleiding tijdens de les

Legenda:

Vertel dit leerlingen

Achtergrondinformatie

Dit doen leerlingen

Differentiatie

Toelichting

Bespreek de leerdoelen met de leerlingen. Benoem dat ze erachter komen welke apps en apparaten ze dagelijks gebruiken. Ze gaan ontdekken op welke apps ze contact kunnen onderhouden met vrienden en met welke vrienden ze dit doen. Hierbij gaan zij leren wat de verschillen en overeenkomsten zijn tussen online en offline vrienden.

Vertel de leerlingen dat media overal om hen heen is en altijd aanwezig is. Ze kunnen media en apps altijd gebruiken. Bespreek met de leerlingen een aantal voorbeelden van media en voorbeelden van apparaten waarop ze media kunnen gebruiken (zoals sociale media apps, computergames, YouTube video's, TV-programma's of films, smartphones, computers/laptops, tablets). Stel de leerlingen de volgende vragen:

- Welke apparaten gebruik je?
- Hoe vaak gebruik je deze apparaten?
- Welke apparaten staan de hele dag aan?
- Welke apps ken je? (WhatsApp, Roblox, FIFA, YouTube, Spotify, Squal)
- Wat doe je op deze apps?
- Met welke apps heb je contact met vrienden, familie of kennissen?

Herhaal eventueel de betekenis van de begrippen (sociale media. Deze begrippen hebben ze geleerd in de lessen [Media Mysterie](#) (E2) en [Sociale Media](#) (M4/E4).

Leerlingen gaan aan de slag met opdracht 1 van de lesbrief. Ze omcirkelen welke apparaten zij elke dag gebruiken en op welke apps zij vriendschapsverzoeken kunnen ontvangen of contact kunnen hebben met anderen.

Bespreek met de leerlingen welke mensen zij tegenkomen op de oranje omcirkelde apps. Kennen ze iedereen in het echt? Of hebben ze ook vrienden die ze niet in het echt kennen? Bespreek met de leerlingen welke vriendschapsverzoeken ze kunnen accepteren en waar ze op moeten letten bij het hebben van online contact.

Benadruk dat mensen op het internet zich anders kunnen voordoen. Bespreek met de leerlingen dat ze een vriendschapsverzoek of online contact beter kunnen weigeren als ze de persoon niet in het echt kennen, denken dat de naam/leeftijd nep is, de profielfoto gek is, de persoon onbekend is en een andere leeftijd heeft. Herhaal eventueel hoe leerlingen om kunnen gaan met vreemde vragen van bekenden en onbekenden. Dit is behandeld in de les [Jij bent vreemd!](#).

Dia's

2

3

4

Toelichting

Vertel dat iemand zich anders kan gedragen op een online app dan in de echte wereld, offline. Stel vragen over online en offline contact. Bespreek eventueel eerst de begrippen online en offline. Stel vervolgens de volgende vragen en schrijf de antwoorden op het bord:

- Gedraag jij je online (op een app) anders dan offline (in het echt)?
- Gedragen jouw vrienden zich anders online en offline?
- Wat zijn de verschillen tussen jouw online en offline contacten?
- Wat vind je fijn aan online en offline contact?
- Mis je iets in online contact dat je wel hebt/kunt met offline contact?

Mogelijke antwoorden op de vragen:
Online

- **Emotieloos:** je kunt gesprekken verkeerd opvatten doordat je geen emoties hoort en ziet (je hoort en ziet niet op welke manier iemand iets zegt).
- **Antwoordsnelheid:** je hebt tijd om na te denken bij het beantwoorden van berichten.
- **Lef en laf:** online kan je dingen zeggen die je niet in iemands gezicht durft te zeggen.
- **Altijd:** alles wat je online deelt blijft online beschikbaar.
- **Onbekend/anoniem:** je kunt zonder je naam te noemen berichten sturen.

Offline

- **Oogcontact:** je kunt elkaar aan kijken.
- **Fysiek contact:** je kunt elkaar knuffelen en handen geven.
- **Emoties:** je kunt gesprekken beter begrijpen doordat je de emoties van de ander hoort en ziet.
- **Gebaren:** door elkaar in het echt te zien, kan je elkaars lichaamstaal zien.
- **Informatie gaat verloren:** persoonlijke dingen worden niet met iedereen in de wereld gedeeld of opgeslagen.

Online en offline:

- **Pesten & kwetsen:** geschreven en gesproken woorden komen even hard aan.
- **Vriendschap:** je kunt leuk contact hebben met elkaar.
- **Interesses delen:** je kan samen interesses delen.
- **Persoonlijke informatie:** zowel online als offline kun je niet zomaar je adres, e-mailadres of wachtwoord met iedereen delen.
- **Leren van elkaar:** je kan elkaar interessante informatie vertellen of beter worden in een activiteit.

Begeleid leerlingen afhankelijk van hun ervaring meer of minder bij het beantwoorden van deze vragen.

Laat eventueel het verschil in online en offline contact zien door iets tegen de klas te zeggen zonder emoties, intonatie, oogcontact en lichaamstaal (online) en vervolgens dezelfde zin met emoties, intonatie, oogcontact en lichaamstaal (offline). Gebruik bijvoorbeeld de zin: "Jullie zijn goed aan het werk.". Hoe vatten de leerlingen de zin op?

Dia's

5

Toelichting

De leerlingen gaan aan de slag met opdracht 2 van de lesbrief. Ze omcirkelen de woorden die bij offline contact horen met groen, bij online contact horen met oranje en die bij online en offline contact horen met blauw.

Bespreek eventueel de betekenis van de woorden die in de lesbrief staan. Laat leerlingen eventueel de antwoorden van dia 5 (die op het bord staan) bij opdracht 2 schrijven.

Begeleid leerlingen afhankelijk van hun ervaring meer of minder bij het maken van opdracht 2. Deze opdracht kan ook volledig klassikaal gemaakt worden door de besproken woorden van dia 5 en de woorden uit de lesbrief op het bord te schrijven. Omcirkel de woorden voor online contact met groen, offline contact met oranje/rood en voor online en offline met blauw. Indien deze kleuren niet beschikbaar zijn voor op het bord, kunnen de woorden bij online omcirkeld worden, offline onderstreept en voor online en offline leeggelaten worden.

Optioneel

Vertel de leerlingen dat ze de verschillen en overeenkomsten tussen online en offline contact hebben omcirkeld. Dit kan ook in een venndiagram worden weergegeven. Vertel dat in het venndiagram aan de linkerkant alle woorden voor online contact komen te staan en aan de rechterkant alle woorden voor offline contact. In het midden komen de woorden voor online en offline contact. Vul het venndiagram samen met de leerlingen in door te vragen welke woorden bij online, offline en online en offline horen te staan. Laat leerlingen hierbij gebruik maken van de woorden die ze bij de opdrachten van dia's 5 en 6 besproken hebben.

Sla het venndiagram over wanneer het niet aansluit op het niveau van de leerlingen. Ga dan direct door met dia 8.

De leerlingen maken opdracht 3 en 4 in de lesbrief. Ze kleuren in de staafdiagrammen met hoeveel personen ze per dag contact hebben. Elk hokje staat voor één persoon met wie ze contact hebben. Ze kleuren het hokje groen als ze de persoon zowel online als offline kennen en oranje wanneer ze de persoon alleen online kennen. Na het invullen van het diagram tellen de leerlingen de contacten per app op. Dit doen zij voor online, offline en totaal.

Leerlingen kunnen zelf apps toevoegen aan het staafdiagram. Optioneel kan ervoor gekozen worden om een aantal apps over te slaan als leerlingen de betreffende apps niet gebruiken. Hun totaal aantal vrienden per categorie (online, offline, totaal) kunnen leerlingen uitrekenen of tellen door eerst alle oranje blokjes (online) en vervolgens alle groene blokjes (offline) te tellen. Voor totaal tellen ze alle oranje en groene blokjes samen.

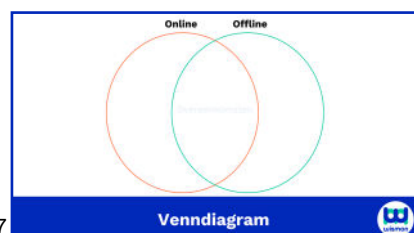

Benadruk eventueel dat het niet erg is wanneer ze niet veel hokjes kunnen inkleuren.

Dia's

6

7

8

Toelichting

Sluit de les af door te reflecteren. Vraag aan de leerlingen:

- met welke apps zij contact hebben met vrienden.
- met wie zij het meest contact hebben: met hun offline of online vrienden.
- of ze online contact hebben met vrienden die ze niet in het echt kennen. Zijn dit er veel? Gaan ze met deze vrienden op dezelfde manier om als met hun offline vrienden?
- welke overeenkomsten en verschillen ze kunnen opnoemen tussen online en offline vrienden.

In de les [Gepast of ongepast?](#) (M6) leren leerlingen ongepaste online situaties herkennen en hoe ze hiermee om kunnen gaan. Ze leren onder andere dat ze online vrienden kunnen verwijderen of blokkeren en dat ze zelf uit een groep kunnen stappen.

Dia's

9